

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane do konca 1891. leta 40 kr., potem pa 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

9. števil.

V Ljubljani, dne 7. novembra 1891.

I. leto.

Dunajski državni zbor in Slovenci.

„Naši državni poslanci molčé, mi pa ne smemo več.“ S temi besedami pričel je pred par dnevi „Slovenski Narod“ uvodni članek, v katerem je ostro grajal sedanje postopanje naših državnih poslancev brez izjeme, kateri slovenski stranki pripadajo. Temu članku pritrdili so v posebnih izjavah vneti rodoljubje iz vseh pokrajin slovenske domovine, nasprotno pa so ga naši vladni in klerikalni listi (kar je že zelo jedno in isto!) hudo obsodili. Zares ostra je sodba „Slovenskega Naroda“ o naših poslancih, kajti kdor molči v javnem zastopu, tisti ne dela in kdor ne dela, ta ne izpolnjuje svojih dolžnosti. Žal, da je pravična ta sodba in da se jej moramo tudi mi na ves glas in brezpogojno pridružiti. — Da pa to svojo izjavo opravičimo, treba celo zadevo nekoliko pojasniti.

Kakih 12 let je preteklo, odkar je padla zadnja, strogo nemška vlada v Avstriji, t. j. vlada, katera je hotela v žlici vode potopiti vse, kar je slovanskega. Na krmilo prišel je grof Taaffe, ki je obljubil, da bo pravičen vsem narodom. Zategadelj podpirali so njegovo vlado vsi

poštenomisleči državni poslanci. Združili so se v veliko vladno stranko Čehi, Poljaki, Slovenci, Hrvati, Malorusi in tudi nekaj poštenih Nemcev. Ta celotna stranka, na katero se je opiral grof Taaffe, imenovala se je združena desnica, njej in vladi nasproti pa je stala združena levica, to je stranka zagrizenih Nemcev, ki se je z vso silo zalotavala v nam Slovanom prijazno vlado. V prvih letih Taaffe-ove vlade smo zares tudi mi Slovenci marsikaj dosegli, jelo so se nekoliko pravičneje soditi naše narodne in gospodarske težnje, nastavljali so se domači uradniki, duri pričele so se odpirati našemu maternemu jeziku v urade in šole — s kratka, prosteje pričeli smo dihati. Zato smo bili tudi popolnoma zadovoljni, da so naši poslanci v državnem zboru krepko podpirali vlado, to pa zlasti ker smo upali, da se bodo s pomočjo vlade s časom tudi našim bratom v tužni Koroški in Istri vremena zjasnila. —

Prehitro smo se veselili! Nemci niso mirovali, rili so zoper nas kakor krtje in pred dvema letoma jelo se

LISTEK.

Kako je Zobčev Matevž hudiča ukrotil.

Predno vam povem, kako je Zobčev Matevž hudiča ukrotil, povedati Vam moram najprej, kdo je bil Matevž, da bodete znali ceniti njegovo prekanjenost:

Zobčev Matevž je bil sodar, a zvit mož, da mu ni bilo para v treh farah. Goljufati so ljudje sicer vedno dobro znali in v tej znanosti zmerom in kaj hitro napredovali, toda Zobčev Matevž je bil že zlodejsko navihlan. Kadar je kakšen sod popravil, zamazal je pokotino s čevljarsko smolo, samo da je ceneje izhajal. Sreče pa le ni imel in obogatil ni, makari se je še tako trudil. To ga je tako jezilo in peklo, da ni imel miru noč in dan, a povedal ni nikomur nič, ker se je bal zbadljivih govoric.

Žena Matevževa je bila visoka in suha, ponižna in delavna, da bi je mož bil lahko vesel. In osmero otrok

jima je Bog dal, a sodar še ni bil zadovoljen in je vselej grdo preklinjal, kadar je žena postavila na mizo nezabeljene žgance.

Nekega dne je hodil sodar po polji in premišljal, kako bi prišel do denarjev.

„Zlodej vzemi to življenje,“ rekel je sam sebi. „Zakaj sem ravno jaz reven? Drugi se maste s pečenimi piščanci, jaz pa goltam nezabeljene žgance. Ali je to pravica? Da imam vsaj ob nedeljah kaj pečenega v skledi in par kozarčkov vina, bi še prebil, a tako... zlodej vzemi vse!“

Ko je sodar takó modroval, zapazil je pred sabó gosposkega človeka v lovski obleki, ki se mu je režal v obraz in še prav zaničljivo, da je Zobčevega Matevža koj jeza obšla. Kar nameril je, da bi gosposkemú lovcu založil kaj za ušesa. V tem hipu zapazi, da ima tuji lovec konjska kopita na nogah. Roka mu je upadla od strahu in prebledel je od groze.

je na slabo obračati. Grof Taaffe zabredel je vedno globeje v nemške zajinke in izposlovali so Nemci od njega zoper svoje najnevarnejše nasprotnike Čehe takozvano „češko spravo“, to je poravnavo, s katero naj bi se bil narod češki pod krinko narodnega miru počasi, a gotovo v kot potisnil v lastni domovini in vsled katere bi bili s časom zgubljeni Čehi zlasti v takih krajih, kjer imajo Nemci večino. Navzlic temu dali so se takratni češki poslanci po sladkih besedah vlade in Nemcev preslepiti ter so podpisali tisto žalostno spravo. — Sedaj pa je čaša prekipela! Vzdignil se je kakor en mož ves češki narod, strmoglavil je raz državnozbornske sedeže svoje zaslepljene poslance ter mesto njih povzdignil goreče in brezobzirne rodoljube, takozvane Mladočehe.

Ta neubogljivost je silno razkačila grofa Taaffe-a in da bi dal svoji jezi viden znak, odpustil je iz ministerstva Slovanom najbolj pravičnega člana, namreč finančnega ministra Dunajevskega, na njegovo mesto pa je imenoval nemškega profesorja dra. Steinbach-a. Že prej moral se je umakniti tudi pravosodni minister Čeh Pražak Nemcu Schönbornu. — S tem se je Taaffe močno prikupil Nemcem, in žalibog posrečilo se je zadnjim z raznimi sladkimi obljubami spraviti na svojo stran tudi sebične Poljake. S tem se je Taaffe popolnoma odvrnil od Slovanov in to so vsi slovanski narodi skoraj dejansko občutili. Mladočehe je tako žalostno postopanje grofa Taaffe-a hudo užalilo, postalo jim je očitno, da Slovani z lepa in z dobre volje od vlade ne bodo ničesar več dosegli in zato so se podali v opozicijo, to je, izrekli so, da take vlade, ki je zabila razdvojni klin med Slovane, ne morejo več podpirati. — Ker se je tudi pri nas pod pokroviteljstvom vlade začelo iz prahu dvigati nemštvo in lahonstvo, mislili smo, da bodo isto, kar Mladočehi, storili tudi naši poslanci ter izstopili iz Hohenwartovega kluba. Ta klub je namreč prej obsejal Slovence, Hrvate, Maloruse in nekatere kolikor toliko pravične Nemce. S Taaffe-om spremenil pa so je tudi Hohenwart, in ne gledé na to, da je slovensk poslanec, pri-

bližal se je z vlado vred vsem sovražnim Nemcem. Pokazalo se je tudi tu, da visoki nemški grof nima srca za slovenskega kmeta, katerega zastopa v državnem zboru. Vedno bolj očitno potiskali so se v Hohenwartovem klubu v kot slovenski njegovi člani in vedno tesneje vezala jim je roke nemška večina tega kluba, katerega so maloruski poslanci že preje zapustili. — V zadnjem zasedanji postalo je to že neznosno, grof Hohenwart stopil je z Nemci v neko tiho zvezo in da bi se tem zadnjim ne zameril, imeli so in imajo slovenski poslanci govoriti v zboru le tedaj, ako dovoli to milostivi grof, in ker on to dovoli le redkokdaj, je naravna posledica, da naši poslanci navadno hoté ali nehoté molčé. Še celo za svoje zveste zaveznike, zatirane Maloruse, niso smeli glasovati, za naše uboge zatirane Istrijane pa je moral svoj glas povzdigniti — Mladočeh! Rudečica sramote oblila nas je, ko smo vse to čitali. In to mora biti tudi vsakemu znano, da tisti, kdor molči, ne doseže ničesar, da tlačani nemškega grofa za narod slovenski ne morejo ničesar priboriti, da tedaj gredó v koš vse naše pravične pritožbe in zahteve.

To uvidevši, napisal je „Slovenski Narod“ našim poslancem resno posvarilo in to prepričanje sililo je tudi nam v roko pero, kajti ne vredno se nam vidi našega naroda, da bi ga vodil nemški grof Hohenwart in da bi mi čakali ponižno kakor svetopisemski Lazar, da bi padla tudi za nas kaka borna drobtinica raz bogato obloženo vladino mizo. — Tega mora biti jedenkrat konec, da bi se le črna skorja metala Slovincem tam, kjer se reže za srečne Nemce bela pogača. — Ako torej hoté naši poslanci kaj doseči, združijo naj se s Hrvati v jugoslovanski klub, ki bo štel lahko 24 članov, in pridružijo naj se našim naravnim in najzvestejšim zaveznikom, zastopnikom češkega naroda. — Ako v to zvezo stopijo še moravski Čehi in Malorusi, imeli bi skupaj nad 70 glasov in take stranke bi nobena vlada ne mogla prezirati. S tako stranko bi tudi Slovenci lahko v narodnem in gospodarskem obziru marsikaj dosegli, kajti ta stranka

„No, sodar,“ rekel je gosposki lovec s kopiti na nogah. „Kaj zijaš, ali me nič ne poznaš? Saj si me ravnokar klical?“

„Vas?“ vprašal je sodar zategnjeno. „Kdo pravi to? Vas? Kako Vas bom klical, saj Vas še ne poznam ne!“

„Ti me ne poznaš,“ krohotal se je tujec. „Pojdi, pojdi, ne govori tako šembrano neumno. Ravno si klical, naj vzamem vse, še tvoje življenje. No, no, nič se ne boj! Danes te še ne vzamem, moj si pa že tako.“

„Gospod hudič,“ ječjal je Zobčev Matevž, „nikarte ne zamerite, nisem Vas koj spoznal. . . Če sem pa že Vaš, tako mi vsaj pomagajte, da bom prišel do kakih denarjev in si pekél tudi pošteno zaslužil. Denarja sem res potreben, krvavo potreben.“

Hudič se je iz začetka smejal Matevževi prošnji, ko pa sodar le ni nehal, udal se je moledovanju njegovemu in dejal:

„No, dobro. Dal ti bom, da ti bo zadoščalo za vse življenje. Pojdi domov, pometi oblance in zaupij nanje:

Spremenite se v zlató,

Hudič vam ukazuje to.

Nabral boš samih cekinov. Spravi jih dobro — pij in jej kar te veseli, samo da mi poštenim in delavnim ljudem ne daš ne krajcarja. To je v mojih očeh največji greh, ki ga nikdar ne odpustim. Prva hudičeva zapoved se glasi: „Kar nečeš, da se tebi stori, to stóri ti svojemu bližnjiku.“ Delaj, kakor sem ti ukazal, prijatelj, — zlodej te varuj.“

Rekši zadnje besede, brenil je hudič s kopitom svojim sodarja tako močno v trebuh, da se je ta trikrat prekucnil. Ko je naposled ustal, ni bilo hudiča več videti, samo ondu, kjer je prej stal, je bila trava kakor požgana. Zobčev Matevž otipal se je po vsem životu, ali ga ni hudič morda kaj poškodil in bil neizrecno vesel,

imela bi srce za slovenskega trpina, kakeršnega srca nemški grofi nimajo. Zahtevati je treba, z beraštvom se malo doseže.

Skrajni čas je torej, da se naši poslanci otresejo narodnega jarma in da odločno, možato in na ves glas zahtevajo od vsake vlade to, kar gre našemu narodu po

božjih in cesarskih postavah. Ako pa tega skoraj ne storé, ako bodo še naprej tlačani nemških grofov, delal bo vsak pošten slovensk rodoljub na to, da v prid in rešitev našega naroda tudi za naše poslance napoči sodni dan, kakeršnega so doživeli prejšnji češki poslanci.

Politični nauk.

Kaj je „Slovensko društvo“?

Malo časa je šele poteklo, odkar se je ustanovilo to prepotrebno in za uspešno politično delovanje v narodnem oziru velevažno društvo in že se sme ponašati z lepimi uspehi. Iz vseh krajev ožje naše domovine se oglašajo člani in društvenega glasila „Rodoljuba“ naročnikov ne oplašijo nobeno natolčevanje, obratno, vsak dan jih je več.

Društvo in „Rodoljub“ sta pa bila tudi res potrebna in vseobče zanimanje zanja nam priča, da naš narod njijine smotre in težnje odobrava in pripoznava. Ker je pa mej bralci „Rodoljuba“ več takih, kateri še ne poznajo pravih namenov „Slovenskega društva“, ukrenili smo, spregovoriti o njih nekoliko besed.

Društvo ima nalogo, da razširja, brani in zagovarja narodno idejo in slovenske narodne pravice, politične in gospodarske. Društveni namen je torej povsem plemenit in blag, in kdor je res pošten narodnjak, ki ljubi svoj materini jezik, svoj slovenski narod in mu želi poleg večnega življenja še srečo in blagostanje, duševno in gmotno, temu je sveta dolžnost, da podpira „Slovensko društvo“ z vsemi svojimi močmi.

Za versko našo vzgojo, za moralna načela, katera naj vse naše delovanje vodijo, skrbi slovenska, večinoma uzorna duhovščina, za naš časni blagor pa moramo skrbeti sami.

Dandanes stori se za blagor narodov in deželá največ v postavnih zastopih, kjer se shajajo odposlanci, izvoljeni od naroda samega. Ako hočemo torej uspešno delovati za naše potrebe, imeti moramo dobrih poslancev, ki bodo neustrašeno in neumorno delovali na korist svojega rodu in svojih volilcev, in zato je jedna poglavitnih nalog „Slovenskega društva“, da priporoča in podpira take kandidate, o katerih vé, da bodo zastavili vse svoje moči v dosegu teh vzvišenih smotrov.

Ker je pa med priprostim narodom še mnogo takih, ki so v tem oziru slabo poučeni, ustanovilo si je društvo list, ki pospešuje v poljudni besedi naobrazbo naroda in razširja ideje, katera zastopa društvo.

Tudi „Slovensko društvo“ ima svojih nasprotnikov, a kdor je res narodnjak, se tem ne more pridružiti, zakaj nameni društva so čisti ko solnce. Društva ne vodi druga misel, nego skrb za obstanek in za gmotno blagostanje slovenskega naroda.

Kdor torej res želi dobro svojemu bližnjiku, kdor je rodoljub, kateremu je narod mil in drag, pristopi naj društvu, kajti že s tem pospešuje delovanje, ki je vsem vkupe v korist in ki bode obrodilo toliko več sadu in doseglo toliko več uspehov, kolikor več bode društvenikov in kolikor bolj se bodo razširila med narodom načela, katera so „Slovenskemu društvu“ vodilna zvezda.

ko je videl, da je srečno utekel veliki nevarnosti. Žugal je za hudičem s pestjo in rekel: Čakaj zlodej, to broc ti bom pa pošteno plačal, čeprav to ni moja navada.

Z oblanci se je pa zgodilo, kakor je bil hudič rekel. Komaj je bil Matevž spregovoril besede:

Spremenite se v zlató,

Hudič Vam ukazuje to!

že je bilo po tleh toliko cekinov, da ni sodar vedel, kam bi jih skrnil. Z lopato jih je nametal v velik sod, sod pa zakopal v svojo klet.

Odslej živel je sodar, da je bilo kar veselje. Delal ni nič, samo piščance in gosi je otipaval, klobase sušil in vince kupoval. Ljudje so ga močno spoštovali, in ko so bile volitve, hoteli so ga nekateri celó za župana, a Matevž se je branil in tudi res ubranil. Svoji ženi ni povedal sodar nič o cekinih, ona ga pa tudi ni dosti upraševala. Pijača in jed sta ji dišala in zadovoljno je živela ter vzrejala otroke svoje v božjem strahu.

Tako je minilo trideset let, kakor mine prijeten sèn, hitró, da bi nihče tega ne verjel.

Ko je odbila določena ura, javil se je hudič in pozdravil sodarja kaj prijazno:

— „No, sodar, grešnik stari, čas je, da odrineva!“

Sodar je hudiču odgovoril prijazno, kakor se pozdravljajo največji dobrotniki.

— „Ho, ho, kaj si res že prišel? Ho, da bi vedel, kako sem te vesel! Gotovo si lačen in žejen. Stopi v to-le sobico, da se še jedenkrat napaseva, predno greva na pot.“

Hudič vstopil je v majhno sobico in legel na slamó, ki je bila razgrnjena po tleh, zakaj truden in lačen je bil od dolge hoje. Čakal je in čakal, a sodarja le ni bilo. Naredila se je noč, in prišel je dan, sodarja ni bilo videti, vrata pa so bila zaklenjena. Hudič je bil že ves zelen od same togote, in preklinjal je za tri Madjare in za tri

Politični pregled.

Državni zbor, katerega novo zasedanje smo že napovedali v zadnji številki, razpravlja sedaj državni proračun za leto 1892. Na željo vlade dogovorile so se največje tri stranke, Nemci, Poljaki in konservativci, katerim je prištevati tudi slovenske poslance, da letos ne bode takoimenovane proračunske obravnave, pri kateri so navadno vse stranke iznesle svoje politične in gospodarske želje in pritožbe pred zbornico. Vsled tega govore pri tej razpravi navadno samo mladočeški in protisemitski poslanci. — Izmej predlogov, katere je rešiti razven državnega proračuna, sta zlasti dva velike važnosti: namreč predlog, da je spremeniti sedanji volilni red tako, da bi odslej v kmetijskih občinah volili posamezni volilci kar naravnost poslance, ne pa kakor sedaj samo volilne može. Vlada in tudi Poljaki pa ne marajo vsprejeti tega predloga in zato bodo bržkone vse te nade splavale po vodi; — drugi predlog se tiče spremembe tiskovnega našega zakona, ki je zelo pomanjkljiv, a ker vlada ne mara iz rok dati tega lepega sredstva, da maši ž njim usta narodom, tudi ta predlog ne bode obveljal. — Izmej drugih predlogov omeniti je še jednega, ki se dostaje tudi naših županov. Poslanec Kaiser je namreč zahteval, naj se olvzamejo občinskim uradom tisti nadležni posli, katere jim je zvrševati v izročnem področji, a vlada se je protivila tudi temu gotovo umestnemu nasvetu. Zdaj pa naj še kdo reče, da ne stori vlada vsega, česar si ne želimo. — Na **Češkem** postajajo razmere vse bolj ostre in pereče. Ves narod je naudušen za mladočeško politiko in vsa prizadevanja vlade, da bi pomagala staročeški stranki in tako rešila češko-nemško spravo, so brez uspeha. Mnogoletni vodja naroda češkega, dr. Rieger, posvetoval se je pred kratkim z ministri, a ker se ti nečejo ozirati na njegove zahteve, odložili bodo skoro gotovo staročeški poslanci svoje mandate, kar bi bilo za dosledno in uspešno politiko najbolje. — Na **Ogerskem**

dobili so po mnogih pogajanjih s sv. stolico venderle novega načelnika katoliški cerkvi na Ogerskem in nadškofa v Ostrogonu, in sicer je to dosedanji opat benediktinskega samostana na Martinovi gori, Klavdij Vaszari, o katerem se sodi, da bode tako delal, kakor bode želela vlada. — Na **Ruskem** delajo se baje velike priprave za prihodnjo vojno; ob avstrijski in nemški meji nastanjenih je, kakor javljajo dobro poučeni časopisi, na stotisoče vojakov in vsak dan se čuje, da so vojna oblastva ruska ukrenila zopet kaj novega, da zagotove točno mobilizovanje vojske. Temu nasproti je pa treba omeniti, da poudarja ruski car pri vsaki priložnosti svojo miroljubnost in da so razširjevatelji teh vznemirjajočih vestij vsi sovražniki Rusije. — Ruski car mudil se je zdaj delj časa v Kodanji na Danskem pri svojem tastu, danskem kralju, a ko se je vrnil, se ni hotel sniti z nemškim cesarjem, čeprav ga je ta prav prijazno vabil, ampak se kar naravnost odpeljal v svojo domovino, da praznuje tamkaj petindvajseto obletnico svoje poroke. — Na **Nemškem** so razmere jako zmedene. Prejšnji državni kancelar, knez Bismark, se še ni sprijaznil s sedanjo vlado, ampak v jednomer zatrjuje, da jo je nemški cesar s svojo politiko zavozil, in da je zgubila Nemčija mnogo svoje veljave in svojega ugleda. Bismark se protivi zlasti avstrijsko-nemški trgovinski pogodbi in trdi, da bode Nemčiji na škodo. Tudi sicer ni na Nemškem vse tako, kakor navadno v drugih državah. Takoimenovani socialisti, ki so sedanjemu človeškemu redu najbolj nevarni, se vedno množé in Nemčija se že sedaj tresse pred njimi. — Takisto, kakor na Nemškem, je tudi v **Italiji**. Slabi zaslužki in veliki davki raztogotili so ves narod in vlada ne ve ne naprej ne nazaj. Pred kratkim mudil se je ruski minister unanjih zadev na Italijanskem in se posvetoval s kraljem in njegovim prvim ministrom o političnih razmerah v Evropi. Doslej se še ne vé, kaj so

Lahe. Ko mu je bilo čakanja že dovolj, hotel je vrata dvigniti iz tečajev, a komaj se jih je bil dotaknil, odletel je v sobe drugi kot in tako močno padel, da so se mu pretresle vse kosti. Gledal je in gledal in naposled zapazil majhen križec, ki ga je bil sodar obesil na vrata. Hudič je vedel, da križa ne premore, zato je hotel skozi okno uteči — ali — tudi nad oknom visel je križ. To je hudiča tako razkačilo, da je začel upiti in kričati kar se je dalo, toda nič mu ni pomagalo — ven le ni mogel, zaprt je bil sramotno, kakor pes. Ko se je nadviljal in natulil, legel je zopet na slamo . . . Drugi, tretji, četrti dan je minil takisto, kakor prejšnji. Sodarja ni bilo blizu in križa zapirala sta hudiču izhod iz sobe. Hudič je bil že ves suh in rumen od samega stradanja in želodec mu je tako krulil, kakor da v njem grmi. Kar nakrat zagleda na steni drobne črne stvarice, ki so letale sem in tja. Sila je bila velika, lakota je dober kuhar — vse to je premišljeval zaprti hudič in začel loviti in jesti

črne živalice — brenčeče muhe. Lovil jih je in za njimi skakal po celi sobi. Kaj bi tudi ne, saj je bil lačen, da bi bil pojedel celega vola, in žejen, da bi bil vodnjak izpraznil. Hrana sicer ni bila vseč razvajanemu hudiču, a premagel se je le in utešil svojega želodeca potrebo vsaj za največjo silo. Ker je pa videl, da z grožnjami in kletvami ne privabi sodarja, jel ga je lepo in ponižno prositi in klicati. Šele osmi dan stopil je sodar k hudičeve celice oknu. V rokah je imel kos lepo pečenega in krasno dišečega purana in ga tako hlastno obiral, da si je hudič od poželenja ustne lizal.

„Kako se ti pa kaj pri meni dopada?“ vprašal je sodar prav porogljivo hudiča, ki je stal pred njim skesan in pobit, kakor poreden fantalin, ki je prestal odmerjeno mu kazen.

„Preljubi moj sodar,“ odgovoril je pohlevno hudič, „usmili se me, daj mi vsaj košček mesa, da ne poginem.

pri tej priliki skuhali, le toliko je gotovo, da se skuša Italija vse bolj in bolj iznebiti svojih zaveznic, Avstrije in Nemčije. — Na **Francoskem** prepovedala je vlada romarske vlake v Rim in se zato sprla z nekaterimi škofi. Jednega škofa postavili so zaradi tega celo pred sodišče, kar je francoske katolike po pravici močno raz-

burilo. — **Angleški** namestnik za Irsko postal je zdaj minister in hujska v novi svoji službi posebno proti Rusiji, ki v Aziji vedno lepše napreduje. — Na **Srbskem**, kjer so zdaj radikanci na vladi, tudi ni vse tako, kakor bi bilo želeti, zakaj tudi med radikalno stranko se je začel razpor, ki bode gotovo na škodo celi državi.

Dopisi.

Z Gorenjskega 12. oktobra. (Ne brezmišljeno v Ameriko.) Pošiljam Vam tu dve pismi, to je vprašanje mojega soseda na prijatelja v Ameriki in tega odgovor. — Naj se iz zadnjega prepričajo naši kmetovalci, da Amerika ni dežela, v kateri se cedi zgolj mleko in med in da je dostikrat boljši doma ovsen kruh, kakor v Ameriki bela pogača. Pismo se glasi:

Dragi prijatelj! Gotovo se še spominjaš, kako si me pred štirimi leti vabil, naj grem s Teboj v Ameriko. Ti si šel, jaz pa sem upal, da se s pridnostjo in varčnostjo izkopljem iz dolgov in tako rešim kmetijo sebi in svojim otrokom. Trudil sem se in trudil. Doma sem delal kot črna živina, zraven pa imel še vedno kako kupčijo. Vse zastonj. Rubežen za rubežnijo imam v hiši. Ti si bil srečnejši. V kratkih letih plačal si ves dolg, kmetijo imaš plačano, jaz pa bom v kratkem prisiljen, iskati si stanovanja pri tujih ljudeh, delati tujim ljudem. Ko bi bil sam, naj bi bilo, a imam ženo, imam otroke. Kaj mi je početi? Za Tabo pojdem! Prosim Te torej, piši mi, koliko mi je denarja treba, da pridem do Tebe, ali bi mogel dela dobiti tam, kjer si Ti, kako delo bi dobil in kaka plačo? V jamo ne bi šel, bojim se, ali se dobi drugo delo? Najraje bi delal s Tabo. Drugega Ti ne vem pisati, saj Ti gotovo žena vse poroča. Bodi torej zdrav in odpiši mi, prej ko mogoče.

Tvoj zvesti prijatelj Janez

Vse ti odpustim, pridrži si denar in tudi življenja ti ne bodem vzela, samo izpusti me.

„Ali se še spominjaš,“ vprašal je prekanjeni sodar, „kako si me pred tridesetimi leti v trebuh brenil? To sem ti zdaj vrnil! Vidiš, in mesa ti tudi ne morem dati, saj si me sam učil: „kar nečeš, da se tebi stori, stori ti svojemu bližnjiku.“

Hudič je bil v veliki zadregi in ni vedel, kaj bi odgovoril. Začel je torej znova moledovati in prositi sodarja, naj ga izpusti.

„Dobro,“ rekel je končno sodar, „izpusti te bodem, ako mi s kopitom svojim zapišeš na steno, da je denar, ki si mi ga dal, ves moj, da nimaš Ti nanj nobenih pravic več in da je neveljavna pogodba, ki sva jo zaradi moje duše sklenila.“

Mej tem, ko je hudič s tresočnim kopitom pisal na steno to, kar mu je ukazal sodar, prinesla je sodar-

Odgovor slóve: Colorado, sredi septembra 1891.

Preljubi prijatelj Janez! Rad Ti koj odpišem, ko sem dobil Tvoje pismo. Žal mi je, da se ti tako slabo godi, ker Te poznam, da si dober človek, da si priden in ne zapravljivi. Pišeš mi, da sem plačal svoje dolgove. Prav praviš, plačal sem jih, a kako sem jih plačal. Trideset let sem bil star, ko sem šel z doma, zdrav in krepak, kakor malokdo. Saj veš, nobena teža se mi ni ustavila, vsemu sem bil kos. A sedaj? Vsakdo bi mi štel najmanj 45—50 let in vendar jih bom po zimi še le 35. Slaba se mi je godila. Sboj sem bil vzel denarja dovolj, da mi ni bilo treba ostati na prvem, slabo plačanem mestu. Delati sem moral vendar nekaj mesecev blizu Pittsburga, prihranil si nisem skoro nič. 1¹/₂ dolar na dan, dolar na dan sem porabil, 1¹/₂ sem ga dal na stran. Šel sem v Montano, dobil dobro delo, a to je zaostalo in bil sem brez zaslužka. Par mesecev sem iskal dela, mnogo prepotoval, dokler nisem prišel sem. Delo sem dobil, počakati sem moral na nje, potem pa sem zbolel. Med potjo sem bil porabil ves prihranjeni denar, zadnje krajcarje vzela mi je bolezen. Nazadnje se me je Bog le usmilil. Delati sem začel. Smejal sem se svojemu prijatelju Martinu, ko je iz mesta prinašal si raznih poboljškov, jaz sem bil zadovoljen z navadno hrano. Martin pa mi je dejal, France, kmalu boš tudi Ti hodil po take poboljške. Jed se mi je uprla in le mislil sem, kaj bi

jeva žena veliko gnjat, ki jo je začel Matevž slatno obirati. Ko je bil hudič izgotovil pisanje, vzel je Matevž križec z okna in z velikim šumom in ropotom planil je hudič na prosto. Ko je bil pa zunaj, in videl, da je sodar del iz rok križec, rekel je hitro:

„Gnjat, ki jo imaš v rokah, prime naj se tvojega nosa, to ti želi hudič iz dnu srca.“

Komaj je izgovoril te besede, prišla se je gnjat sodarjevega nosa, in se ga držala, kakor da je prirasla nanj. Poklicali so sicer zdravnika in duhovnika, pa nihče ni vedel pomoči, gnjatu niso mogli odpraviti. To je sodarja tako jezilo, da ga je minilo vse veselje, in nekega dne našla ga je žena njegova v kleti na cekinih — mrtvega.

Tako je umrl Zobčev Matevž, ki je hudiča ukrotil takó, da je celo muhe žrl. —

mogel jesti. Privoščil sem si lahko vse, saj sem imel po 3—4 dolarje na dan, a nič ni ni teknilo in mi še ne tekne. Delo je hudo. Sedaj po Malem Šmarnu imamo že sneg, zunaj zebe, pri naših pečeh pa je vroče, da nam pot teče v črevlje. Po štirikrat na dan se preoblečem. Moje moči me zapuščajo, pustil jih bom tu kmalu in domov se povrnem starec pri 35 letih. Ako hočeš sem, rabiš po najkrajši progi 270 gld., pripravljen pa moraš biti, da moraš čakati 2—3 mesece na delo. Ljudij je tukaj mnogo, tretjina nas dela, tretjina jih dela čaka, tretjina je bolna. Toliko časa more prestati le hrust, kakoršen sem bil jaz.

Ako želiš še nadaljših pojasnil, vprašaj prijatelja Martina, ki je šel domov. Tudi on je bil močan, a zdržati tu ni mogel. Drugod je delo lažje, a tudi plača je potem, komaj da se živi. Kaj znanega ne morejo večinoma pošiljati domov. Povedal sem Ti, kakę so razmere. Jaz Ti ne svetujem, ne da ostani doma, ne da hodi sem. Bolje je biti doma zdrav revež, ko pa prezgodaj postaran premožen kmet. Tvoja volja, Tvoj svet. Pozdravljam domači kraj, Tebe posebno.

Tvoj stari prijatelj France.

Slovenske in slovanske vesti.

(Veledenjem p. n. volilcem volilne skupine: Lož, Postojina in Vrhnika!) Dne 9. novembra t. l. voliti Vam bode poslanca v deželni zbor namesto odstopivšega gospoda Josipa Gorupa. Gotovo si želite za novega poslanca moža, kateri bode, kakor prejšnji Vaš velezaslužni poslanec, razumno zastopal Vaše in deželne koristi in v političnem oziru vedel se kot značajan in odločen narodni Slovenec. Tega si želi tudi narodnonapredna stranka in „Slovensko društvo“ se je v ta namen zavzelo za moža iz Vaše srede, kateri ima um i dobro voljo, kateri je nezavisen in značajan, da bode on, v najboljši dobi moških let, lahko vesten zagovornik Vaš in narodov v deželnem zboru. Ta mož je gospod

Josip Lenarčič,

posestnik in trgovec na Vrhniki.

Slavni občinski odbor vrhniški je naprosil gospoda Lenarčiča, naj se dá voliti, iz Loža in Postojine pa so prišli „Slov. društvu“ mnogi glasovi, da si uprav gospoda Lenarčiča želé svojim poslancem. Odbor „Slov. društva“, ki sam pozna in ceni gospoda Lenarčiča, rad ustreza obči želji, da ga proglašá sedaj kandidatom za prihodnjo deželno-zborsko volitev.

Veledenjeni volilci! Pridite dne 9. novembra t. l. vsi na volišče in ne oddajte za nikogar drugega svojih glasov, kakor le za gospoda Josipa Lenarčiča. Naše priporočilo Vam bodi odločivo, ker izvira iz poštenega rodoljubja in prave vneme za narodni napredek. Držite se naše zastave, složni bodimo!

V Ljubljani, dne 26. oktobra 1891.

Odbor „Slovenskega društva“.

Proti kandidaturi gospoda Josipa Lenarčiča še ni doslej nikakega resnega odpora in upati je, da bode izvoljen brez posebnega volilnega boja. Vzlic temu naj pa nihče ne zamudi priti na volišče in oddati svoj glas za gosp. Josipa Lenarčiča, da bode zmaga gotova in sijajna.

(Slovensko društvo) vabi tem potom na svoj shod, katerega napravi v nedeljo dne 8. t. m. v Postojini ob

4. uri popoldne v prostorih gostilne gospoda Friderika Vičiča z nastopnim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika. — 2. Razgovor o bodoči deželnozborni volitvi za mesta Lož, Postojina in Vrhnika. — 3. Razgovor o položaji.

Ljubljanski udeležniki odpeljejo se na ta shod s popoludanskim poštnim vlakom.

(Državnozborna volitev.) Namesto umrlega državnozbornega poslanca barona Bena Tauffererja, izvolilo je kranjsko veleposestvo dne 19. oktobra grofa Ervina Auersperga v državni zbor, plemenitega Langerja-Podgóra pa v deželni sbor. Oba nova poslanca sta privrženca nemškutarske stranke.

(Slovanska zmaga v Istri.) Ko so se spomladl vršile volitve v državni zbor, voljen je bil v zapadnih občinah isterskih, v okrajih Koper-Poreč-Pulj, italijanski kandidat dr. Tomaž Vergottini. Slovanski volilci pritožili so se zoper to volitev, kajti vršila se je bila nepostavno in državni zbor je ukrenil, da jo razveljavi. Dr. Vergottini odpovedal se je na to sam poslanstvu, in vlada razpisala je novo volitev na dan 30. oktobra. Italijani proglasili so za svojega kandidata markeza Benedikta Polesinija, jako bogatega posestnika, slovanski kandidat je pa bil dr. Matko Laginja, odvetnik v Pulji. Nikdar še ni bilo v Istri tako strastne volilne borbe, kakor ta pot. Združeni Slovenci in Hrvatje napeli so vse moči, da pomorejo pravični in pošteni slovanski stvari do zmage, a tudi Italijani storili so vse, da bi tudi sedaj še ostali gospodarji zaničevanemu Slovanu, in ker niso mogli zmagati pravično, skušali so zmagati krivično. Že pri volitvi volilnih mož ravnali so Italijani tako nasilno in svojevoljno, da so bili slovanski volilci razdraženi do skrajnosti. V Poreču postopala je volilna komisija očitno nepostavno. Ko so Lahoni videli, da imajo Hrvatje večino, začeli so po ulicah Poreških loviti delavce in postopache, da so šli volit italijanske moze, akoravno ni nihče imel volilne pravice. Nekateri teh čudnih volilcev glasovali so tudi večkrat, jeden celo trinajstkrat, a vladni komisar ni rekel ne besedice. Ko so pa sesteli glasove, se je pokazalo, da je bilo oddanih v poreškem okraju več glasov kakor je sploh volilcev. Vlada je na to raz-

veljavila to volitev in razpisala drugo, pri kateri so Italijani ravno tako delali, kakor pri prvi volitvi, samo predvidneje, in tudi zmagali s svojimi možmi. Takisto kakor v Poreču delali so Italijani tudi v drugih krajih, a vzlic temu niso mogli pobiti Slovanov. Da se je volitev volilnih mož vršila pošteno in pravično, imeli bi bili Slovenci in Hrvatje 155 volilnih mož, Italijani pa 60, tako so pa imeli Slovani 110, Italijani pa 105 svojih glasov, in zato je zmagal slovanski kandidat dr. Matko Laginja samo s 4 glasi večine. — Vzlic majhni večini, s katero je prodril dr. Laginja, smemo biti te zmage veseli, kajti doslej se je mislilo, da je Istra večinoma italijanska zemlja, kar pa ni, kakor je to dokazala baš zadnja volitev. Istra je slovanska zemlja! Zmaga dné 30. oktobra je sijajen dokaz, da se je Istran prebudil iz dolgoletnega spanja, da se zaveda svoje narodnosti, in zato kličemo radostnega srca: Slava neustrašenim, junaškim Slovanom isterskim, živio novi slovanski državni poslanec dr. Matko Laginja!

(Družba sv. Cirila in Metoda na Koroškem.) Prekoristna naša šolska družba sv. Cirila in Metoda napreduje od dné do dné bolj, tako da smo nanjo po pravici ponosni. Lepi uspehi pa nandajajo sovražnike našega naroda z jezo in s strahom, in nobeno sredstvo jim ni preslabo, samo da bi škodovali naši družbi. V tem oziru se odlikujejo zlasti koroški Nemci. Kolikor bolj se širi družba med narodom, toliko bolj si prizadevajo odvrniti ljudstvo od nje. Koroški Slovenci ustanovili so si lepo število podružnic, katere prirejajo večkrat na leto društvene shode v pouk in zabavo. Taka shoda sklicali sta pred kratkim tudi podružnica za Ziljsko dolino v Bistrico in podružnica za beljaško okolico v Ledence, toda — okrajno glavarstvo poseglo je vmes in prepovedalo one točke vsprejeda, katere niso bile šolskega značaja, da, vladni komisar, neki dr. Klebl, prepovedal je celo gospodarsko poučni govor. Za podružnice na Koroškem je to sicer hud udarec, a upamo, da bodo prebile tudi to nezgodo in se ne dale splašiti, končno mora venderle zmagati pravična in sveta naša stvar.

(Celjski Sokol pred sodiščem.) Tolikih preganjanj, kakor Celjski Sokol, menda še ni prebilo nobeno sokolsko društvo in zadnja kazenska obravnava, ki se je vršila proti odbornikom Celjskega Sokola v Celji, je nov dokaz zato. Ko se je vršila lansko leto sokolska slavnost v Celji, obnašali so se nekateri Celjani tako, kakor divjaki, a celjska policija ni storila ničesar proti temu, celo potuho jim je dajala. Odborniki pritožili so se vsled tega na cesarskega namestnika v Gradcu s prošnjo, naj se odvzame celjskemu mestnemu uradu oskrbovanje javnega reda in varnosti in naj se izroči okrajnemu glavarstvu. V tej prošnji navedel je odbor Sokola celo dolgo vrsto škandaloznih izgrediv, katerih ni zabranila celjska

policija. Vsled tega ovadil je celjski mestni urad odbornike Celjskega Sokola državnemu pravdnistvu in le-to je tožilo zaradi razžaljenja urada. Pri sodnijski obravnavi se dokaz resnice ni dopustil in odborniki so bili obsojeni vsak na 40 gld. globe. Odborniki Celjskega Sokola oglasili se proti tej razsodbi vzklic.

(Našim obrekovalcem.) Še predno je prišla našega lista prva številka na svetlo, začeli so nekateri gospodje hujskati proti nam in obrekovati „Rodoljuba“. To svoje počenjanje tirajo posamezni malovredneži tudi še zdaj, akopram vedó, da govoré neresnico. Žal, da so mej temi obrekovalci tudi nekateri mlajši duhovniki, ki s tem nepoštenim ravnanjem le ugledu duhovskega stanu škodujejo, zakaj lažnjivcev in obrekovalcev ne spoštuje nihče.

(Narodno šolstvo na Goriškem.) Goriški deželni šolski svet podpira kolikor mogoče italijanske težnje glede ljudskega šolstva in skrbi skoro očetovsko za to, da bi v goriški okolici stanujoči Slovenci pošiljali svoje otroke v italijanske šole. Z velikim naporom dosegli so Slovenci vsaj toliko, da se je v Ločniku osnovala poleg italijanske tudi še slovenska ljudska šola. To Italijanom seveda ni bilo kar nič po volji in da bi jih deželni šolski svet nekoliko potolažil, osnoval je v Podgori pri Gorici, v popolnoma slovenski vasi, italijansko šolo, v katero pohajajo zgolj tuji otroci, katerih roditelji ne stanujejo v Podgori in niso Avstrijci, ampak podaniki kralja italijanskega. Tako se meri pravica na Goriškem!

(Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda.) Naša lepo napredujoča družba sv. Cirila in Metoda izdala je svojega „Vestnik-a“ 5. zvezek, iz katerega razvidimo, da je imela družba leta 1890. vsega vkupe 7.505 gld. 82 kr. dohodkov in 5.874 gld. 84 kr. troškov, a da znaša nje čisto premoženje 10.644 gld. 12 kr. Za naše gotovo klaverne razmere je to že lepa svotica. Družba ima po vseh deželah 8.217 društvenikov, podružnic je pa: na Kranjskem 41, na Štajerskem 25, na Koroškem 14 in na Primorskem 18, a s svojimi dohodki vzdržuje šestero učnih zavodov, ki vsi lepo napredujejo.

(Družba sv. Mohorja v Celovci.) izdala je letos šestero jako lepih knjig, katerih bodo družabniki gotovo zelo veseli. Razven „Koledarja“ za leto 1892. izdala je tudi 15. snopič „Občne zgodovine“, 10. snopič „Življenja preblazene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožefa“, in drugo knjigo „Fizike“. Molitvenik: „Gospod, teci mi pomagat!“ bode gotovo zelo ugajal, kakor tudi „Slovenske Verčernice“, ki imajo jako bogato in srečno izbrano vsebino. Družba imela je to leto 51.827 udov, vseh dohodkov je bilo 58.566 gld. 87 kr., troškov pa 58.535 gld. 57 kr.

Razne vesti.

(Prijazni Italijani.) V Trstu razpočila se je sredi meseca oktobra pred stanovanjem policijskega nadkomisarja Bušiča zopet petarda.

(Utonile) so te dni v Dravi tri osebe iz Št. Vida blizu Ptuja. Vozili so se namreč v malem čolnu preko reke, a voznik je bil tako vinjen, da je padel v vodo. Ko so mu potniki hoteli pomoči, prevrgel se je čolnič in vsi potniki razven jednega so utonili.

(Živo srebro) našli so menda na gorenjem Štajerskem v starih rudnikih blizu Rajna. Neko angleško društvo je prevzelo rudnike in začelo izkopavanja. Pred kratkim se je zopet raznesel glas, da so v vipavski dolini in sicer v nekem potoku našli nekaj živega srebra, a zdaj je zopet vse utihnilo.

(Razstava mačk.) V Londonu priredili so sedaj celo veliko razstavo — mačk. Razstavljenih je vsega skupaj nekaj sto teh živali, a ljubitelji prihajajo v gostih trumah da jih vidijo. Posebno mnogo prihaja gostilničarjev, bržkone zato, da se prepričajo, katero pleme je najboljše, kajti londonski krčmarji prodajajo kaj radi mačke kot — zajce.

(Ljudsko štetje.) Dne 31. decembra 1890. l. bilo je v naši državni polovici (brez Ogerske, Hrvatske, Bosne in Hercegovine): Slovencev 1,176.535, Hrvatov 644.769, Čehov 5,473.578, Poljakov 3,726.827, Malorusov 3,101.497, Nemcev 8,461.997, Italijanov 674.701, Rumunov 209.026 in Madjarov 8139. Slovanov je bilo torej vseh vkupe 14,123.206, a vender hočejo Nemci in Italijani gospodovati, samo ne damo jim ne.

(Težko krilo.) Ženska gizdavost je dandanes velika, zlasti pa v onih krogih, kjer je denarja dovolj. Neka Američanka, ki prebiva sedaj v Londonu, naročila si je obleko iz težke svile, na kateri je prišitih 1800 gumbov (knofov) razne velikosti v razni obliki. Šivilja trudila se je 20 dnij, da je prišla vse te gube. Na vsakem rokavu je bilo 100 gumbov, na ovratniku in na prsih 450, a na hrbtu in na ostalih delih krila 1250. — Gizdava Američanka hotela je najprej, da se prišije 2000 gumbov, in od te svoje želje šele odnehala, ko je šivilja rekla, da bi tolika množina gumbov pokrila obleko tako, da bi svile ne bilo videti kar nič. Z gumbami obšita obleka je težka 40 funtov, a velja čez 3000 goldinarjev. Zdaj pa naj še kdo reče, da ženske niso gizdave.

(Prijeten gost.) V mestu Tuluz na Francoskem mudila se je pred kratkim večja menažerija, v kateri je bil tudi velik in zelo krotak slon. Nekega dne naveličal se je slon dolgočasnega in malozabavnega življenja v menažeriji, porabil ugodno priložnost, ko nihče nanj pazil ni, ter jo krenil proti mestu. Prišedši mimo lepe kavarne, ni se slon mogel premagati, nego vstopil v veliko dvorano. Najprej pobral je kar je bilo po mizah sladkorja in jestvin, potem pa se je hotel lotiti raznovrstnih pijač, kar zagleda v velikem zrcalu svojo podobo. Misleč, da je to kakšen tekmeč, raztogotil se je slon in pobil vse pohištvo v kavarni, potem šel v prvo nadstropje iste hiše in tudi ondu grozno razsajal. K sreči prišel je lastnik menažerije iskat svojega begunca in ga, ponudivši mu primeren kos sladkorja, tudi res ukrotil.

(Očeta in mater umoril.) Dne 7. oktobra umoril je posestnik Andrej Hlupič iz Pregrada svojega očeta Štefana in svojo mater Frančiško na uprav grozen način. Že v prejšnji večer sprl se je oče s svojimi sinovi Andrejem, Tomažem in Francem, ker jim ni hotel dati večerje, a naposled so se vsi pomirili in Štefan dal je ma-

lovrednim svojim sinovom veliko latvico kislega mleka. Mlajša brata razšla sta se po večerji, samo Andrej ostal je doma in sicer v tisti sobi, kjer je oče Štefan metle vezal. Proti polnoči postavil je stari mož svoje delo v stran, vzel iz omare hlebček sira in košček kruha in začel jesti. Komaj je videl na postelji ležeči sin Andrej, da je oče sir in kruh, skočil je k mizi in zahteval, da mu da oče polovico sira in kruha. Oče se je branil, ko pa Andrej le ni ponehal in hotel starcu odvzeti sir siloma, udaril je oče silovitega sina po ustih. To je Andreja še bolj razkačilo, zgrabil je debelo poleno in z njim udaril očeta tako močno po glavi, da se je koj ves krvav zgrudil na tla. Žena Andrejeva, ki je vse videla, hitela je iz sobe in začela na pomoč klicati. Krik je prebudil mater Andrejevo; prišla je gledat kaj se godi, a komaj je bila stopila čez prag, že je planil sin Andrej nanjo in jo udaril s polenom po glavi. Ker je oče Štefan še dihal, vzel je Andrej sekiro in z njo razsekal starcu glavo na drobne kosce. Mati, ki se je zopet iz nesvesti zbudila, hotela se je umakniti iz sobe, a sin skočil je za njo in jo s sekiro usekal po glavi, da je bila takoj mrtva. Mej tem prišel je bil tudi brat Tomaž domov in Andrej lotil se je tudi njega, a Tomaž je bežal kar se je dalo, da ga krvoločni brat ni mogel dočeti. — Drugo jutro javil se je morilec sam sodišču, kjer čaka zdaj sodbe, ki gotovo ne bode milostna.

(Čudni ljudje.) Na velikem otoku Javi v Aziji živé čudni ljudje, ki so še povsem divji in ne zapuste z lepa svojih gozdov. Kot posebno zanimivo se poroča zdaj, da imajo ti divjaki prave pravcate repe. Neka žena tega rodu je namreč blizu glavnega mesta na Javi zapustila novorojeno dete, katero ima 15 centimetrov dolg rep. —

(Cesar in kmet.) Na Ogerskem v vasi Sanad živel je boren kajžar Peter Bato, kateremu se je tako slabo godilo, da si ni vedel pomoči. Ves obupan je sklenil pisati cesarju in z veliko težavo sestavil to-le pismo: „Preljubi in milostni gospod cesar! Krava mi je crknila, turšico mi je pobila toča, birič — zlodej ga vzemi — mi je vse zarubil. Denarjev pa nimam nič in nihče mi jih ne posodi, ker smo v naši vasi vsi suhi. — Prosim Vas prav lepo, preljubi gospod cesar, posodite mi par goldinarjev, drugo leto vam jih vrnem z interesom, pa za dobroto bodem tudi kaj privrgel. Bog daj zdravje Vam pa dobri vaši ženi, pa otrokom in vsem prijateljem. Jaz pa vam podam roko čez hribe in doline in Vas pozdravljam. Peter Bato.“ — Bornega kajžarja prošnja ni ostala brez odgovora, zakaj kmalu potem poklical ga je okrajni glavar in mu odštel lepo svotico, ki jo je zanj poslal dobri naš cesar.

Za kratek čas.

V neko vas na Notranjskem pritepli so se bili cigani in jeden njih šel je k župniku beračit. Župnik mu da krajcar in ga vpraša: Ali se znaš prekrizati. — Ne znam, gospod župnik, odgovori cigan. — Sram te bodi, reče na to župnik. Kadar se boš znal prekrizati, pa pridi k meni in dal ti bodem žakelj moke, a žakelj moraš primesti sam. Cigan odide dobre volje in se vadi ves dan, kako se mora dober kristijan prekrizati. Drugo jutro pride zopet k župniku. „Ali se že znaš prekrizati?“ vpraša ga ta. „Znam,“ odgovori cigan: „V imenu Boga očeta in svetega Duha. Amen.“ — „Oho!“ ugovarja župnik, kje je pa sin ostal.“ — Cigan pravi naglo: „Na dvorišči čaka z žakljem.“

Poučne stvari.

Zimsko krmljenje uprežne živine.

K uprežni ali delavni živini prištevamo v prvi vrsti konje in voli.

Konjem pokladamo ves čas leta seno, oves in slamo. Koliko je jedne in druge krme pokladati, to se ravna po kakovosti dela, katerega nam opravljajo, in po velikosti živali. Srednje veliki konj potrebuje ob času težkega dela na dan:

4¹/₂ do 5 kg sena

4 " 5 " ovsa

1¹/₂ " slame ali plev.

Slamo pokladamo v podobi rezanice, katero mešamo z ovsem. Polnozobim konjem je oves vsekdar mešati z rezanico. Namesto rezanice dajemo tudi lahko pleve.

Če nimamo zadosti ovsa, nadomeščamo ga lahko v nekoliko z turšico, bobom in grahom. Ta krmila pa je treba na debelo zdrobiti ali pa namočiti. Oves mečkamo le tedaj, kadar ga je pokladati konju, ki nima popolnega ozobja.

Pri lahkkih delih, ali če nam konji brez dela v hlevu stojé, pokladamo jim poglavitno seno, namreč 8 do 9 kg sena poleg 4 do 5 kg slame. Več suhe krme pa ni dajati, ker postanejo sicer preveč vampasti. Breje kobile rediti s samim senom in slamo tudi ni priporočljivo, ker se vsled prenapolnjenega želodca ovira razvoj mladiča.

Da je pokladanje suhe detelje (štajerske detelje, lucerne, esparzete) namesto sena posebno uspešno, je tudi obče znano.

Če konje po zimi le malo uprezamo, pokladamo jim lahko namesto ovsa tudi na drobno zrezano korenje.

Uprežne voli redimo pozimi s senom (otavo, suho deteljo) slamo in prstnino, pri težkih delih dajemo tudi zobál.

Srednje težak vol potrebuje: 15 do 20 kg pese.

4¹/₂ " 5 " sena,

5 " 6 " slame.

Pri težkemu delu dodamo kot zobál še 1¹/₂ do 3 kg zdrobljenega zrnja, otrobov ali oljinih pogač.

Če zahtevamo, da nam voli jednako težka dela opravljajo kakor konji, je pokladanje zobáli očevidna potreba. Sploh je pri krmljenju uprežne govedi glavna reč, da ji pokladamo zadosti in dobre krme. Le ta jih bo ohranila pri moči.

Če nimamo pozimi dovolj dela za voli, je prav, da jih opitamo in potem prodamo, ali pa še pred zimo prodamo. Dorasle uprežne voli brez dela rediti v hlevu in le s toliko krmo, da jih preživimo čez zimo, to je potrata! Zato kmetovalcem najbolj kaže, da redijo mlade voli, ki postajajo dan za dnevom več vredni.

Skrbimo za zdrava stanovanja!

Prebivanje v tesnih, nizkih in vlažnih prostorih spravilo je že na tisoče in tisoče ljudij prezgodaj v krtovo deželo. To opazujemo posebno lahko po večjih mestih, kjer so ljudje gosto naseljeni. Pa tudi na deželi se kaže, kako škodljivo vplivajo slaba stanovanja na zdravje človeško. In ko bi kmetovalec ne preživel večino letnega časa zunaj na planem o svežem vzduhu (zraku), gotovo bi ne bilo zdravstveno stanje na deželi tako ugodno, kakor je sedaj, temuč ljudje bi veliko bolj bolehal, če pomislimo v kako nezdravih prostorih morajo sicer prebivati.

Zakaj so po naših kmečkih hišah in kočah stanovanja tako nezdrava? Zato, ker so premalo zračna in

za število ljudij, ki v njih prebiva, dosti pretesna in prenizka, zlasti pa še, če so zaduhla in vlažna.

Sveži (frišen) zrak je za zdravo življenje še bolj potreben kakor hrana in kjer ga ni, tam tudi hrana človeku ne tekne. Ljudje, ki prebivajo v prostorih, kjer je spriden zrak, so bleedi in bolehn, če tudi imajo dovolj živeža. Ali nam ne spričujejo tega jetnišnice?

Kako se pa zrak vender spridi? Zrak se spridi vselej, če mora človek v zaprtih prostorih dihati. Z dihanjem se porabi sveži zrak, na njegovo mesto pa prihajajo iz pljuč škodljivi plini, s katerimi se človek tudi lahko zaduši, če bi se okoli njega v večji méri nabrali in bi jih moral delj časa v se sopsti. To se je v prešnjih časih tudi večkrat zgodilo, ko so se za smrtno kazen zapirali ljudi v tako tesne ječe, da so se v njih stojé zadušili.

Uživajmo torej v polni méri vsaj to dobroto, katero nam narava zastoj ponuja! Naša stanovanja dajmo zategadelj pridno zračiti t. j. odpirati okna, da zamore sveži zrak vanja dohajati, pokvarjen zrak pa uhajati.

Pozračevanje stanovanja mora imeti gospodinja v skrbi. Ker se zrak čez noč najbolj spridi, odpirati je okna zjutraj ko vstanemo, pa tudi večkrat čez dan, posebno pa še po kosilu, po južini in večerji. Na večer moramo stanovanja dobro pozračiti, predno ležemo k počitku. V poletnem času je prav, če puščamo okna tudi čez noč odprta.

Pa tudi po zimi moramo skrbeti za sveži zrak v naših stanovanjih s tem, da jih po potrebi zračimo. V zimskem času je zrak v kmetskih hišah še bolj pokvarjen kakor po leti, ker tišči vse okolu gorke peči in prebije družina večji del dneva v hiši. Zrak se zategatelj še veliko bolj spridi.

Za sveži zrak skrbimo tudi s tem, da smo snažni in netrpimo ničesar v hiši, kar ne spada v njo. Pri nas grešimo veliko v tem oziru, ker puščamo v hišo praseta, kuretnino, pse i. t. d. Ne, da se je zaradi take malomarnosti pripetila že večkrat kaka nesreča, onesnažijo te živali tudi hišo in spridijo zrak v njej.

Hiša mora biti očejena tudi vse druge nesnage, vseh odpadkov, zjedij in smetij.

Posebno škodljiva je vlažnost v hiši, ker provzroči raznovrstne bolezni pri otrocih in odrasčenih, na katerih morajo trpeti ves čas svojega življenja.

Za stanovanja izbérimo si torej najbolj prostrane in suhe izbe, katere moramo pridno prezračevati, če si nočemo kratiti ljubega zdravja.

Loterijske srečke

dne 5. novembra t. l.

Praga 70, 10, 24, 11, 34.

Tržne cene v Ljubljani

dne 4. novembra t. l.

	gl.	kn.		gl.	kn.
Pšenica, hktl.	8	77	Špeh povojen, kgr.		64
Rež,	6	80	Surovo maslo,		72
Ječmen,	7	56	Jajce, jedno		2
Oves,	4	71	Mleko, liter		8
Ajda,	5	36	Goveje meso, kgr.		62
Proso,	4	71	Telečje		64
Koruza,	5	30	Svinjsko		54
Krompir,	2	50	Kostrunovo		40
Leča,	10	—	Pišanec		35
Grah,	10	—	Golob		16
Fizol,	9	—	Seno, 100 kilo		136
Maslo,		84	Slama,		278
Mast,		66	Drva trda, 4 metr.		760
Špeh frišen		54	" mehka, 4 "		420

Št. 647.

Razglas

v splošno znanje, da je letošnji Miklavžev semenj v Metliki na 15. decembra predstavljen.

Metlika, 18. oktobra 1891.

Županstvo v Metliki.

J. GIONTINI

trgovina s knjigami in papirjem v Ljubljani

ima v zalogi:

- Beležni koledar** za odvetnike in beležnike za 1892. l. Cena 1 gld. 10 kr., po pošti 1 gld. 20.
- Frommejev Auskunfts-kalender** za 1892. l. Cena 65 kr., po pošti 80 kr.
- Dnevnik za trgovine in pisarne** za 1892. l. Cena 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 35 kr.
- Pravniški koledar** za 1892. l. Cena 1 gld. 60 kr., po pošti 1 gld. 65 kr.
- Eisert, oesterr. Gebühren-Aequivalent.** Cena 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 10 kr.
- Geller, Gebühren und Steuergesetze.** Cena 3 gld. 60 kr., po pošti 3 gld. 75 kr.
- Geller, Markenschutzgesetz.** Cena 80 kr., po pošti 85 kr.
- Jolles, Rechtsprechung des Verwaltungsgerichtshofes in Steuer und Gebührensachen.** Cena 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 15 kr.
- Presern, Commentar z. allgem. Grundbuchgesetze v. 1871.** 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 10 kr.
- Dr. Schuster v. Bennot und Dr. Weeber, die Rechtsurkunden der österr. Eisenbahnen.** To delo izhaja v 15 snopih à 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 30 kr.

Priporočam gospodom odvetnikom in o. kr. beležnikom najtopleje svojo bogato zalogo pisalnih in pisarniških potrebščin, izbornega pisarniškega konceptnega in dokumentne ga papirja, zavitkov, črnih itd. itd.

Lastna knjigovoznica.

Razprodaja!

P. KAJZEL

steklar na Starem trgu št. 15

razprodaja radi preselitve iz kupčijskih prostorov

pod tovarniško ceno

steklo, porcelan, beloprsteno robo, posodo za kavo, čaj, jedila, umivala, rakijo, pivo, vino itd. Raznovrstnih lepih podob, ogledal, lestencev, svetilnic za petrolej, visečih in stoječih, najnovejše dobe. Ob enem naznanjam sl. občinstvu, da se preselim 1. novembra t. l. v novo prirejene prostore v hiši g. dr. Ahačiča na Starem trgu št. 13, tik sedanje prodajalnice.

Priporočam se sl. občinstvu za obilno naročitev in obiskovanje.

Z najodličnejšim spoštovanjem

(9—5)

P. Kajzel.

Razprodaja!

Zobni zdravnik iz Berolina

UNIV. MED.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4 Ljubljana I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoldne. (14—2)

Priporočilo!

Podpisanec priporočam se najudaneje slav. občinstvu v izdelovanje vsakovrstne obleke.

Ker sem svoje znanje popolnil na ljubljanskem krojaško-obrtnem učilišču, moči mi je vsakovrstno obleko izdelovati po najnovšem kroju in strogo po modi, a to po najnižjih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

L. Hribernik,

krojač

(6—5) v Škofjiloki št. 90.

Banka „Slavija“ v Pragi

priporoča se za

zavarovanje življenja

po najraznovrstnejših načinih ter za

zavarovanje prot požarnm škodam.

Banka „Slavija“ je po številu svojih členov, po letnih prejemkih in po premoženju svojem, katero je v dva in dvajsetih letih njenega obstoja iz nič narastlo nad šest milijonov goldinarjev, jedna največjih zavarovalnic naše države.

Vse škode, ki se prigode vsled ognja, strele, razpoka ali vsled poškodovanja pri gašenju, cenjujejo in izplačujejo se takoj. Za take škode izdala je banka doslej že nad osemnajst milijonov goldinarjev.

Uprava banke je čisto narodna; vse notranje njeno uradovanje vrši se izključno le v slovenskih jezikih.

Krajne zastope ima „Slavija“ po vseh večjih krajih na Slovenskem; generalni zastop — ki je doslej izgotovil že nad 100.000 zavarovalnih pogodb — pa se nahaja v Ljubljani, v lastni hiši bankini (1—5)

v Gospodskih ulicah št. 12.